

Tájékoztató a "Magyar Tudomány" egyes problémáiról.

Az MTA Elnöksége 1955. decemberi ülésén határozatot hozott az Akadémiai Értesítő átalakításáról, jellegének és célkitűzéseinek megváltoztatásáról.

A határozat kimondta, hogy a Magyar Tudomány - mint az MTA központi folyóirata - olyan magas színvonalu, tudományos igényeket is kielégítő folyóirat legyen, amely a tudomány legkülönbözőbb területeiről és általános kérdéseiről közöl jelentős tanulmányokat, ismertetéseket, beszámol a magyar tudomány kiemelkedő eredményeiről és egyes tudományterületek olyan kérdéseiről, amelyek a többi tudományág számára is fontos tudományos tájékoztatást adnak. Feladatul tűzte ki az Elnökség, hogy a folyóirat tudománypolitikai kérdésekben állástfoglaljon és hozzájáruljon a helyes tudományos közvélemény kialakításához. Mindezek mellett a folyóirat részletes tájékoztatást adjon az Akadémia életéről és tevékenységéről.

I.

Az Elnökségi határozat óta a folyóiratnak egy évfolyama /LXIII. kötet - új évfolyam I. kötet/, ezen belül három összevont száma jelent meg /1956. 1-3, 1956. 3-6, 1956. 7-12/, közel 30 iv terjedelemben. Az új folyam II. kötet első összevont száma /1957. 1-4/ ezekben a napokban kerül nyomdába. A megjelent számok terjesztését az Akadémiai Kiadó a mellékelt kimutatás szerinti eredménnyel végezte /1. sz. melléklet/

A folyóirat mindhárom számában több tanulmány, megemlékezés, akadémiai ünnepeken és üléseken elhangzott előadás és beszámoló, nekrológ, h iranyag és könyvismertetés jelent meg /2. sz. melléklet/ az Elnökség határozatának megfelelő keretek között. A folyóirat vitákat indított több tudományágat érintő általános kérdésekről /pl. fizika és filozófia, matematikai logika/.

A folyóirat szerkesztőbizottsága az elmúlt év folyamán három alkalommal ült össze: mindhárom alkalommal megvitatta a megjelent számot és a következő szám laptervét.

II.

A folyóirat szerkesztésével és megjelentetésével kapcsolatban jelenleg még számos probléma van:

1./ Nem eléggé biztosított az egyes számok tartalmának előre megfontolt, átgondolt szerkesztési elvek szerint való kialakítása, de legalább ilyen mértékben hiányzik az öntevékenyen kezdeményező munkatársi gárda. Az akadémikusok és az Akadémiához kapcsolódó tudományos dolgozók még nem érzik eléggé a maguk forumának a folyóiratot, néha felszólításra elvállalt cikkek is elmaradnak, az pedig egyenesen kivételnek számít, hogy valaki spontán nyújt be cikket. Nem rendelkezik a szerkesztőség tartalékanyaggal.

2./ Rendkívül sok munkát vesz igénybe a Szemle rovat összeállítása. Ennek fő oka, hogy az egyes tudományos osztályok szaktitkárságai - kevés kivételtől eltekintve - nem rendszeresen és gondatlanul állítják össze az osztályok hiranyagát, nem tekintik szivügyüknek a folyóirat támogatását.

3./ Nem sikerült még biztosítani, hogy a Szemle rovaton belül a nemzetközi tudományos élet ismertetése színes és sokoldalú legyen. Különösen súlyos fogyatékoság, hogy a baráti országok tudományos akadémiainak életéből még nem tudtunk szemléltető hiranyagot közölni. Ennek főoka, hogy a kiadó az idegennyelvű folyóiratok ilyen szempontu feldolgozásának a honorálását nem tudja vállalni, s a szerkesztőség jelenlegi szűk keretei között házon belül a feladatot megoldani nem tudja.

4./ Indokolatlanul hosszú a folyóirat egyes számainak nyomdai előállítási ideje. Az 1956. 7-12. szám nyomdai átfutási ideje közel 12 hét volt. Ilyen rendkívül hosszú előállítási idő miatt a Szemle rovat egy része a megjelenés időpontjában már elveszti aktualitását.

5./ A folyóirattal szemben támasztott követelményekhez képest rendkívül kicsi a szerkesztőség apparátusa. Az októberi események előtt a szerkesztőségnek egy félállásos szerkesztője, egy tiszteletdíjas technikai szerkesztője és egy félmunkaidőben a szerkesztőségnek dolgozó adminisztrátora volt. Az októberi események óta a félállásu szerkesztő disszidálása miatt ez a létszám még tovább csökkent. /Tájékoztatásul megemlítjük, hogy a Közgazdasági Szemle szerkesztőségének létszáma a legutóbbi időkg 6 fő volt./

III.

Javasoljuk, hogy az Elnökség a folyóirat szerkesztésével kapcsolatos problémák megoldása érdekében határozza a következőket:

1./ Változatlanul fenntartva a Magyar Tudomány jellegéről és célkitűzéseiről az 1955 decemberi elnökségi ülésen hozott határozatot szükséges, hogy a folyóirat 1958 január 1-től - változatlan évi ivterjedelemben és példányszámban - havonta jelenjen meg.

2./ A főtítkár elvtárs utasítsa az Akadémiai Kiadó és Nyomda igazgatóit, hogy a folyóirat jellegére való tekintettel mindenkor biztosítsák az egyes számok nyomdai átfutási idejének lerövidítését úgy, hogy az 4 hétnél ne legyen hosszabb.

3./ Ahhoz, hogy a határozat 1. pontja maradéktalanul végrehajtható legyen, szükséges a szerkesztőségi apparátus létszámának 1957. szeptember 1-től egy egész szerkesztői és egy további adminisztrátori állással való kibővítése.

4./ Biztosítsa a kiadó a külföldi folyóiratok tervszerű feldolgozásának a díjazását az ivhonoráriumon felül, főleg a társakadémiaiak életének és általában a nemzetközi tudományos élet rendszeresebb ismertetése érdekében.

Budapest, 1957. május 28.

Trencsényi-Waldapfel Imre sk.
főszerkesztő

1.sz. melléklet.

K i m u t a t á s
a folyóirat megjelent számainak terjesztéséről.

1956. 1-3. szám.

<u>megjelent:</u>	5020 pld.	<u>előfizetés:</u>	3684 pld.
fogyás összesen:	<u>4600 "</u>	Kultúra:	80 "
raktárkészlet:	420 pld.	külföldi csere:	120 "
		MTA tagok, Könyvtár tp., köteles, eladás:	<u>716 "</u>
		fogyás összesen:	4600 pld.

1956. 4-6. szám.

<u>megjelent:</u>	5000 pld.	<u>előfizetés:</u>	3684 pld.
fogyás összesen:	<u>4423 "</u>	Kultúra:	80 "
raktárkészlet:	577 pld.	külföldi csere:	120 "
		MTA tagok, Könyvtár, tp., köteles, eladás:	<u>539 "</u>
		fogyás összesen:	4423 pld.

1956. 7-12. szám.

<u>megjelent:</u>	5017 pld.	<u>előfizetés:</u>	3684 pld.
fogyás összesen:	<u>4242 "</u>	Kultúra:	80 "
raktárkészlet:	775 pld.	külföldi csere:	120 "
		MTA tagok, Könyvtár, tp., köteles, eladás:	<u>358 "</u>
		fogyás összesen:	4242 pld.

/Az adatokat Kiss Gyula az Akadémiai Kiadó osztályvezetője közölte./

2. sz. melléklet.

T a r t a l o m j e g y z é k

/1956. 1-3. szám./

/január-március/

Előszó

Fogarasi Béla: A Szovjetunió Kommunista Pártjának XX. Kongresszusa és az ideológiai tudományok néhány kérdése.

Jánossy Lajos: A filozófia jelentősége a fizikai kutatásban.

Hevesi Gyula: A tudományos kutatás és műszaki fejlesztés egyes szervezeti kérdései a Német Demokratikus Köztársaságban.

Tarján Rezső: A kibernetika fő problémái.

Haraszthy Gyula: A 130 éves Akadémiai Könyvtár.

Gyóni Mátyás /I. Tóth Zoltán/

Riesz Frigyes /Alexits György/

Szemle:

A Magyar Tudományos Akadémia 1956. március 9-i ünnepi ülése a magyar-szovjet barátsági hónap alkalmából.

Rusznyák István elnöki megnyitója.

Jánossy Lajos: Tapasztalatok a Szovjetunióból.

Elnökségi közlemények.

Akadémiai osztályok közleményei.

Az 1956. évi Kossuth-díjasok.

Külföldi kiküldetések.

A magyar tudomány külföldi visszhangja.

A Tudományos Minősítő Bizottság hírei.

Könyvszemle:

Lukács György: Az ész trónfosztása /Heller Ágnes/

Rusznyák-Földi-Szabó: A nyirokkeringés élet- és kórtana /Babics Antal/

T a r t a l o m j e g y z é k

/1956. 4-6. szám./

/április-május-junius/

- Hevesi Gyula: Lenin a szocialista építés műszaki feladatairól.
Kardos Tibor: Irodalomtudomány és élő irodalom.
Lukács György: A különös esztétikai problémája a felvilágosodásban és Goethénél.
Ortutay Gyula: A szovjet néprajz jelentősége a magyar néprajzi kutatás számára.
Soó Rezső: A faj és a fajkeletkezés kérdésének mai helyzete.
Lissák Kálmán: Kibernetika a neurofiziológia szempontjából.
A Magyar Tudományos Akadémia CXV., 1956. évi Nagygyűlése.
Rusznay István elnöki megnyitója.
Hevesi Gyula: Az ipar műszaki fejlesztésének tudományos megalapozása.
Hozzászólások: Csűrös Zoltán
Friss István
Jánossy Lajos
Rényi Alfréd
Somos András
Rusznay István: Elnöki zárszó
Bognár Rezső: Főtitkári beszámoló
A Magyar Tudományos Akadémia tagjainak névsora.
A Magyar Tudományos Akadémia hozzászólása a Magyar Népgazdaság fejlesztésének második ötéves terve irányelveihez.
Hozzászólás Jánossy Lajos: A filozófia jelentősége a fizikai kutatásban című tanulmányához /Modrovich Károly/
Révész Géza /Kardos Lajos/
Irene Joliot-Curie /M. Zemplén Jolán/
Szladits Károly /Nizsalovszky Endre/

Szemle:

- A Magyar Tudományos Akadémia Osztályainak életéből.
Nemzetközi tudományos élet.
A Tudományos Minősítő Bizottság hírei.

Könyvszemle:

- Molnár Erik: A történelmi materializmus filozófiai alapproblémái.
/Hermann István/
Vadász Elemér: Elemző földtan. /Horusitzky Ferenc/

T a r t a l o m j e g y z é k

/1956. 7-12. szám./

/juli-us-augusztus-szeptember-október-november-december/

- Fogarasi Béla: Hegel dialektikus logikája.
Balázs János: A nemzeti nyelvek nyelvtanirodalmának kialakulása.
Hermann István: Az emberi szellem felháborodása.
Antal László: Kibernetika és nyelvtudomány.
Fülep Lajos: Rembrandt és korunk.
Novobáczky Károly: Pierre Curie halálának ötvenedik évfordulójára.
Kalmár László: A matematikai logikáról.
Novobáczky Károly: Fizika és filozófia.
Fényes Imre: Fizika és világnézet.
Vadász Elemér: A magyar földtan kezdetei.
Yrjö Heikki Toivonen /Lakó György/
Kreybig Lajos /Sedlmayr Kurt/
Pattantyus Á. Géza /Rázsó Imre-Gerey Tamás/
Zemplén Géza /Bognár Rezső/

Szemle:

- A Magyar Tudományos Akadémia életéből.
Nemzetközi tudományos élet.
A Nemzetközi Limnológiai Egyesület Helsinkiben tartott XIII. limnológiai kongresszusáról.
Ivan Franko és Magyarország.
Az International Union of Applied Chemistry Lisszabonban megtartott XV. analitikai kongresszusáról.
A CCIR varsói konferenciája.
A firenzei Allergológiai Kongresszusról.
A Tudományos Minősítő Bizottság hírei.

Könyvszemle:

- Emlékkönyv Pais Dezső hetvenedik születésnapjára /Szépe György/
K.É. Majtyinszkája: Magyar nyelv I. /Imre Samu/
Gy. Décsi: Eine slowakische medizinische Handschrift aus dem 17. Jahrhundert /Szóke István/.
L. Fekete: Die Siyaqat-Schrift in der türkischen Finanzverwaltung /Hazai György/
N. Jancsó: Speicherung. Stoffanreicherung im Retikuloendothel und in der Niere /Dr. Went István/.
Jancsó Elemér: Az Erdélyi Magyar Nyelvművelő Társaság adatai /Ruzsiczky Éva/
Nyelvművelő: szerkesztette Lőrincze Lajos /Ruzsiczky Éva/.

T a r t a l o m j e g y z é k

/1957. 1-4. szám/

/január-április/

Fogarasi Béla: Az élő leninizmus-

A.V.Topcsijev: A szocializmus építése és a tudomány.

Gergely Pál: Arany János akadémiai titoknoki és főtitkári működése.

Szalai Sándor: Formális logika és matematikai logika.

Jávorka Sándor: Kitaibel Pál születésének 200. évfordulójára.

Törő Imre: A Biológiai Csoport beszámolója az Elnökség előtt.

Soó Rezső: Botanikai tanulmányut Észak-Európában.

Straub F.Brunó: Rádióaktív izotópok alkalmazása Magyarországon.

I.Tóth Zoltán /Makkai László/

Sántha Kálmán /Környey István/

Varga József /Polinszky Károly/

Szemle:

A Magyar Tudományos Akadémia életéből.

A Szovjetunió Tudományos Akadémiája delegációjának magyarországi látogatása.

Nemzetközi tudományos élet.

A Magyar Tudományos Akadémia 1957. évi Kossuth-díjasai.

A Tudományos Minősítő Bizottság hirei.

Könyvszemle:

Studia Memoriae Belae Bartók Sacra /Kiss Lajos/

Knieszsa István: A magyar nyelv szláv jövevényszavai /Király Péter/

Fogarasi Béla: Tudomány és szocializmus /Madarászné Zsigmond Anna/

Egyed László: A föld fizikája /Renner János/

Mosonyi Emil: Wasserkraftwerke I. /Bogárdi János/

Grofcsik János: A kerámia elméleti alapjai /Moldvai Rezsőné/

Náray-Szabó István: Szervetlen kémia /Moldvai Rezsőné/